

DREPTUL LA UN MEDIU SĂNĂTOS ÎN RAPORT CU VALORILE EDUCAȚIEI ȘI PLURALISMULUI RELIGIOS

Prof. univ. dr. Florica BRAȘOVEANU

Universitatea Ovidius din Constanța

floriordache@yahoo.com

ABSTRACT: *The Right to a Healthy Environment in Relation to the Values of Education and Religious Pluralism.*

This article explores the importance of the right to a healthy environment in the context of contemporary educational values, religious pluralism and the challenges of individualism. By integrating relevant legislation, including the Romanian Constitution, the Law on Environmental Protection, National Education Laws and other national and international normative acts, the article emphasizes the essential role of education in the formation of environmental awareness and social responsibility. It also addresses the contribution of religious pluralism to environmental protection by promoting a balanced understanding of the relationship between man and nature. Education is presented as a fundamental tool for achieving a sustainable balance between individual rights and environmental responsibility.

Keywords: *Right to a healthy environment, education, religious pluralism, social responsibility, environmental protection, legislation, sustainable development.*

Introducere

Într-o lume aflată într-o schimbare rapidă și profundă, dreptul la un mediu sănătos devine din ce în ce mai esențial, nu doar pentru sănătatea și bunăstarea individuală, ci și pentru stabilitatea și coeziunea socială. Schimbările climatice, poluarea și degradarea mediului au generat o criză globală care impune o reevaluare a valorilor fundamentale ale societății, în special în ceea ce privește educația, responsabilitatea socială și respectul pentru diversitatea religioasă și culturală.

Educația, ca principal mijloc de formare a conștiinței colective, joacă un rol central în abordarea acestor provocări. Sistemul educațional are responsabilitatea de a pregăti tinerii nu doar pentru a înțelege complexitatea problemelor de mediu, ci și pentru a acționa în mod responsabil și sustenabil. În același timp, pluralismul religios oferă o bogăție de perspective etice și spirituale care pot îmbogăți discursul asupra protecției mediului, încurajând un dialog interreligios care să contribuie la găsirea unor soluții comune.¹

În acest context, individualismul, caracteristic societăților moderne, și extremismul, ca reacție la diversitatea și complexitatea lumii contemporane, reprezintă provocări semnificative pentru protecția mediului. Prin promovarea unui echilibru între drepturile individuale și responsabilitatea colectivă, educația poate contracara aceste tendințe, încurajând un comportament responsabil și conștient față de natură.²

Articolul de față își propune să exploreze aceste aspecte, oferind o analiză a interdependenței dintre dreptul la un mediu sănătos, educație, pluralism religios și provocările aduse de individualism și extremism.³ Prin integrarea legislației relevante se va demonstra importanța educației în promovarea unui mediu sănătos și a unei societăți durabile.⁴

În societatea contemporană, provocările legate de mediu, educație și pluralism religios⁵ se interconectează într-un mod complex, influențându-se reciproc într-un peisaj marcat de individualism.⁶ În acest context, dreptul la un mediu sănătos devine o temă deosebit de relevantă, având

1 Chirtoacă, L., „Dreptul la un mediu sănătos în jurisprudența CEDO”, în *Asigurarea dreptului la un mediu sănătos și provocările tranziției spre UE*, Chișinău, 2023, pp. 85-90.

2 Iordanov, I. R., & Roșca, V., „Dreptul la un mediu sănătos: rolul mecanismelor convenționale de monitorizare”, în *Revista Institutului Național al Justiției*, 61(2) (2022), pp. 41-46.

3 Marin, M., „Human rights between abuse and non-discrimination”, în *Management Intercultural*, 31 (2014), pp. 209-213.

4 Brașoveanu, F., „Consideratii privind protectia drepturilor omului la nivel european”, în *Analele Universității Constantin Brâncuși din Târgu Jiu. Serie Științe Juridice*, 3 (2015), p. 27.

5 Dură, N. V., „Despre ”Credința religioasă” și dreptul ei de manifestare în spațiul public. De la ”mărturia Conștiinței” și a ”Tradiției constituționale” la textele legislației internaționale și naționale”, în *Jurnalul Libertății de Conștiință*, 9, 2 (2021), pp. 29-69.

6 Brașoveanu, F., & Anechitoae, C., „Considerații privind protecția internațională a drepturilor omului”, în *Jurnalul Libertății de Conștiință*, 9 (1) (2021), pp. 98-110.

implicații profunde nu doar asupra sănătății și bunăstării indivizilor, ci și asupra coeziunii sociale și stabilității globale.⁷

1. Educația ca fundament al conștiinței ecologice

Educația joacă un rol esențial în formarea conștiinței ecologice, fiind responsabilă pentru pregătirea tinerelor generații în vederea înțelegerii și gestionării provocărilor de mediu.⁸ În acest sens, articolul 35 din Constituția României recunoaște dreptul fiecărei persoane la un mediu sănătos și echilibrat ecologic, punând bazele pentru educarea cetățenilor în spiritul protecției mediului.⁹

Un mediu sănătos nu este doar un drept fundamental, ci și o responsabilitate colectivă, iar O.U.G. nr. 195 din 2005 privind protecția mediului modificată¹⁰, în articolele 4 și 5, subliniază faptul că protecția mediului este un obiectiv de interes public major, responsabilizând toate persoanele fizice și juridice pentru respectarea acestui drept. Cele două legi ale educației adoptate în 2023, respectiv Legea învățământului preuniversitar și Legea învățământului superior, prevăd integrarea educației pentru mediu în curriculumul școlar, subliniind importanța formării unei conștiințe ecologice încă de la cele mai fragede vârste. Această abordare reflectă o preocupare tot mai acută pentru dezvoltarea durabilă și pentru pregătirea elevilor și studenților în vederea gestionării impactului activităților umane asupra mediului.

În Legea învățământului preuniversitar nr. 198 din 2023, educația pentru mediu este inclusă ca o componentă esențială a curriculumului național, fiind concepută pentru a forma elevii în spiritul unei responsabilități ecologice. Prin intermediul acestei discipline, se urmărește nu doar transmiterea de cunoștințe teoretice despre mediul natural și fenomenele care îl afectează, dar și dezvoltarea unor competențe practice și atitudini pro-active față de protecția mediului. Elevii sunt încurajați să înțeleagă și să

7 Rusu, I., „Constituția României—garant al protecției drepturilor omului în contextul integrării României în Comunitatea Europeană”, în *Drepturile omului*, 2 (2005), pp. 41-44.

8 Căzănel, M., „The Structure, Characters and Effects of Legal Rights Potestative”, în *Ovidius University Annals, Economic Sciences Series*, 2 (2015), pp. 22-25.

9 Brașoveanu, F., „Considerations on the Right to a Healthy Living Environment”, în *Ovidius University Annals, Economic Sciences Series*, 16 (1) (2016), pp. 53-57.

10 Aprobată cu modificări prin Legea nr. 265/2006.

adopte comportamente sustenabile, să se implice în activități de conservare a naturii și să recunoască impactul acțiunilor lor asupra ecosistemelor.

În Legea învățământului superior nr 199 din 2023, educația pentru mediu este abordată într-o manieră interdisciplinară, fiind integrată în programele de studii universitare și postuniversitare. Cursurile și modulele specializate pe teme de mediu sunt menite să aprofundeze cunoștințele studenților în domenii precum schimbările climatice, managementul resurselor naturale, ecologia aplicată și politicile de mediu. Aceste inițiative au ca scop pregătirea viitorilor profesioniști pentru a face față provocărilor globale legate de mediu și pentru a contribui la dezvoltarea unor soluții inovatoare și sustenabile în diverse sectoare de activitate.

Prin includerea educației pentru mediu în curriculum, legislația educațională din 2023 urmărește să creeze un fundament solid pentru formarea unei generații capabile să înțeleagă și să răspundă responsabil la problemele de mediu cu care se confruntă societatea contemporană. Astfel, se recunoaște rolul esențial al educației în promovarea unei conștiințe ecologice și în cultivarea valorilor care să susțină un mod de viață durabil și respectuos față de mediul natural.

2. Pluralismul religios și protecția mediului

Religiile au avut dintotdeauna un impact semnificativ asupra modului în care societățile percep și interacționează cu natura. În contextul pluralismului religios, educația poate juca un rol cheie în promovarea unor atitudini de respect și grijă față de mediu, încurajând dialogul între diferitele tradiții religioase pe tema protecției naturii.

Legea nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor¹¹ asigură un cadru legal pentru pluralismul religios în România, garantând prin prevederile articolului nr. 7 autonomia cultelor religioase¹² și recunoscând rolul lor în societate. Prin urmare, educația care promovează pluralismul religios poate contribui la formarea unui consens global asupra importanței protecției mediului, oferind studenților o varietate de

11 Republicată în Monitorul Oficial nr. 201/21 martie 2014.

12 Mititelu, C., „The Autonomy of Religious Denominations in Romania”, in *Ecumeny and Law*, 4 (2016), pp. 275-296; Mititelu, C., „About the Right to the Freedom of Religion”, in vol. *Rethinking Social Action. Core Values*, coord. A. Sandu et al., Medimond, Bologna (Italia), 2015, pp. 833-838.

perspective etice și spirituale care pot îmbogăți înțelegerea colectivă asupra acestei probleme.¹³

Integrarea acestor perspective în procesul educațional poate conduce la o mai bună înțelegere a legăturilor dintre spiritualitate și ecologie, ajutând tinerii să recunoască valoarea intrinsecă a naturii și necesitatea protecției acesteia. Convenția Europeană a Drepturilor Omului (CEDO)¹⁴, prin articolul 9, protejează libertatea de gândire¹⁵, conștiință și religie¹⁶, oferind astfel un cadru legal pentru un dialog interreligios eficient, inclusiv pe teme de mediu.¹⁷

3. Individualismul și responsabilitatea față de mediu

Individualismul, caracteristic societăților moderne, pune adesea accentul pe drepturile și libertățile personale, ceea ce poate avea atât consecințe pozitive, cât și negative asupra mediului. Pe de o parte, indivizii autonomi și conștienți de sine pot deveni susținători puternici ai protecției mediului, adoptând practici sustenabile și influențând schimbări pozitive în comunitățile lor. Pe de altă parte, un individualism excesiv poate duce la neglijarea responsabilităților colective, subminând eforturile de conservare și protecție a mediului.¹⁸

În acest context, Directiva 2004/35/CE privind răspunderea pentru mediul înconjurător, impune un cadru pentru prevenirea și repararea daunelor aduse mediului, subliniind necesitatea ca indivizii și entitățile să fie responsabili pentru impactul lor asupra naturii.

13 Avornic, G., & Iordanov, I. R., „Dreptul la un mediu sănătos”, în *Ecological and environmental chemistry*, 2 (2022), pp. 10-11.

14 Mititelu, C., „Jurisprudența Curții Europene privind dreptul la religie. Considerații și evaluări”, în *Jurnalul Libertății de Conștiință*, 10, 2 (2022), pp. 168-187.

15 Rotaru, Ioan-Gheorghe, „A look at how the concept of human rights has evolved over time”, în *Journal For Freedom of Conscience (Jurnalul Libertății de Conștiință)*, 11, 2 (2023), pp. 825-874.

16 Dură, N. V., „„Libertatea de conștiință”, un drept primordial al omului. Precizări și corective privind conținutul și statutul ei juridic”, în *Jurnalul Libertății de Conștiință*, 8 (2) (2020), pp. 27-53; Dură, N. V., „The Right to the “Freedom of Conscience”, Legal Basis for the Educational and Missionary Activity of Religious Denominations”, în *Ecumeny and Law*, 5 (2017), pp. 147-170.

17 Țarcă, Ș., „Dreptul individului la un mediu sănătos în Uniunea Europeană”, în *Human Rights in Law Enforcement*, 4 (1) (2015), pp. 27-32.

18 Brașoveanu, F., „Impactul schimbărilor climatice asupra drepturilor omului”, în *Jurnalul Libertății de Conștiință*, 11(1) (2023), pp. 112-124.

Educația trebuie să sublinieze această responsabilitate, încurajând comportamente sustenabile și respingând extremele ideologice care pun în pericol echilibrul ecologic. Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă a Organizației Națiunilor Unite (ONU), la care România este parte, include Obiectivele de Dezvoltare Durabilă (ODD), care subliniază importanța educației (ODD 4) și acțiunilor climatice (ODD 13) pentru protejarea mediului și combaterea schimbărilor climatice.

4. Dreptul la un mediu sănătos și responsabilitatea socială

Dreptul la un mediu sănătos este recunoscut ca un drept fundamental al omului, fiind esențial pentru realizarea altor drepturi, precum dreptul la viață, sănătate și bunăstare. Acest drept implică nu doar protecția împotriva poluării și degradării mediului, ci și asigurarea accesului la resurse naturale curate, precum apă potabilă și aer curat.¹⁹

Responsabilitatea socială pentru protecția mediului revine nu doar guvernelor și instituțiilor internaționale, ci și fiecărui individ și comunitate. În acest sens, educația joacă un rol vital în cultivarea unui simț al responsabilității sociale față de mediu. Instituțiile de învățământ, de la cele primare până la cele universitare, trebuie să încurajeze implicarea activă a studenților în inițiative de protecție a mediului, promovând valori precum solidaritatea, empatia și responsabilitatea.²⁰

De asemenea, este esențial ca educația să pună accent pe dimensiunea etică a protecției mediului, subliniind faptul că un mediu sănătos este un bun comun de care depind toți oamenii, indiferent de religie, cultură sau poziție socială.²¹ Acest lucru poate fi realizat prin dezvoltarea unor programe educaționale care să includă studii de caz și exemple concrete de bune practici în domeniul protecției mediului, precum și prin promovarea unui stil de viață sustenabil, care să respecte resursele naturale și să contribuie la conservarea acestora pentru generațiile viitoare.

19 Brașoveanu, F., Petru, A., & Brezeanu, L., „European policy concerning the protection of the quality of the environmental factor-water” in *Challenges of the Knowledge Society*, 2 (2012), pp. 1058-1063.

20 Marin, M., „Protecția Juridică a Drepturilor Omului între Cutumă, Lege și Jurisprudență”, în *Management Intercultural*, 30 (2014), pp. 122-126.

21 Anechitoae, C., „Toleranța versus intoleranța”, în *Jurnalul Libertății de Conștiință*, 11(2) (2023), pp. 124-133.

Dreptul la un mediu sănătos, recunoscut în articolul 35 din Constituția României, este esențial pentru realizarea altor drepturi fundamentale, cum ar fi dreptul la viață și sănătate. Acest drept impune o responsabilitate socială pentru protecția mediului, care trebuie promovată prin educație și respect pentru diversitate.²²

Declarația de la Stockholm din 1972, unul dintre primele documente internaționale majore pe tema mediului, afirmă că protecția mediului este esențială pentru bunăstarea umană și pentru exercitarea drepturilor fundamentale ale omului.

Prin urmare, educația are rolul de a cultiva un simț al responsabilității sociale față de mediu, promovând valori precum solidaritatea, empatia și responsabilitatea colectivă. Instituțiile de învățământ trebuie să încurajeze implicarea activă a studenților în inițiative de protecție a mediului, promovând un stil de viață sustenabil, care să respecte resursele naturale și să contribuie la conservarea acestora pentru generațiile viitoare.

Dreptul la un mediu sănătos este unul dintre drepturile fundamentale ale omului, recunoscut atât la nivel național, cât și internațional. În România, acest drept este garantat prin articolul 35 din Constituție, care stipulează că „statul recunoaște dreptul oricărei persoane la un mediu înconjurător sănătos și echilibrat ecologic”. Acest principiu se reflectă în cadrul legislativ național, în special în O.U.G. nr. 195 din 2005 privind protecția mediului, care subliniază importanța protejării mediului ca obiectiv de interes public major.²³

Protejarea mediului nu este doar o obligație a statului, ci și o responsabilitate socială care implică toți membrii societății. Fiecare individ și fiecare comunitate au un rol esențial în menținerea și îmbunătățirea calității mediului, prin adoptarea unor practici sustenabile și prin implicarea activă în inițiative de protecție a mediului. Această responsabilitate socială este înrădăcinată în principiul „poluatorul plătește”, consacrat în legislația românească, care responsabilizează agenții economici și persoanele fizice pentru daunele cauzate mediului.

Educația joacă un rol important în cultivarea acestui simț al responsabilității sociale. Conform prevederilor Legilor educației naționale din

22 Niță, A. J., „Dreptul la un mediu sănătos și echilibrat ecologic—premisă a dreptului la ocrotirea sănătății”, în *Jurnalul Libertății de Conștiință*, 10(3) (2022), pp. 552-559.

23 Diaconescu, A., „Dreptul la un mediu sănătos este un drept fundamental”, în *Universul Juridic*, 11 (2017), pp. 59-68.

2023, sistemul educațional din România are datoria de a integra educația pentru mediu în curriculum, încurajând elevii și studenții să adopte un comportament responsabil față de natură. Prin educație, tinerii învață nu doar despre importanța unui mediu sănătos, ci și despre cum acțiunile lor cotidiene pot influența pozitiv sau negativ echilibrul ecologic.²⁴

În contextul globalizării și al interdependenței dintre națiuni, responsabilitatea socială se extinde dincolo de granițele naționale. Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă a Organizației Națiunilor Unite subliniază importanța cooperării internaționale pentru atingerea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă (ODD), dintre care ODD 13 se concentrează pe acțiuni climatice. Această agendă globală reflectă faptul că protecția mediului este o responsabilitate comună a tuturor națiunilor și popoarelor, iar educația joacă un rol central în mobilizarea acestui efort global.

Responsabilitatea socială față de mediu este strâns legată de conceptul de solidaritate. Acesta presupune că indivizii, comunitățile și națiunile trebuie să colaboreze pentru a proteja mediul, recunoscând că resursele naturale sunt limitate și că deteriorarea mediului afectează în mod disproporționat populațiile vulnerabile. Prin promovarea solidarității și a responsabilității comune, educația poate contribui la construirea unei societăți mai echitabile și mai sustenabile, în care dreptul la un mediu sănătos este respectat și protejat pentru toți.

În concluzie, dreptul la un mediu sănătos nu este doar o cerință legală, ci și un imperativ moral care implică responsabilitatea socială a fiecărei persoane. Prin educație și prin respectarea cadrului legal, societatea poate asigura protecția mediului pentru generațiile prezente și viitoare, contribuind astfel la un viitor durabil și echitabil pentru toți.

Concluzii

Dreptul la un mediu sănătos este strâns legat de valorile educației actuale și de modul în care acestea sunt integrate într-un peisaj social caracterizat de pluralism religios, individualism și amenințarea extremismului.

Educația este cheia prin care acest drept poate fi protejat și promovat, oferind tinerelor generații instrumentele necesare pentru a deveni ce-

24 Marin, M., „Human rights between abuse and non-discrimination”, în *Management Intercultural*, (31), (2014), pp. 209-213.

tățeni responsabili, care să înțeleagă și să respecte interdependența dintre om și natură.

Prin integrarea legislației relevante și prin promovarea dialogului interreligios și a responsabilității individuale și colective, putem asigura că dreptul la un mediu sănătos este garantat pentru toți. Educația²⁵, respectul pentru diversitate și responsabilitatea colectivă sunt fundamentul pe care trebuie să construim un viitor durabil pentru toți, asigurând astfel protecția mediului și bunăstarea generațiilor viitoare.

Concluziile articolului subliniază interdependența dintre dreptul la un mediu sănătos, educație, pluralism religios și responsabilitatea socială. Într-o societate contemporană marcată de pluralism religios și tendințe individualiste, educația emergentă devine un instrument fundamental pentru formarea conștiinței ecologice și promovarea unui comportament responsabil față de mediu.

Pluralismul religios, prin diversitatea sa de perspective etice și spirituale, poate contribui semnificativ la protecția mediului, încurajând un dialog interreligios care să susțină dezvoltarea unei viziuni comune asupra relației dintre om și natură. În acest context, educația poate facilita integrarea acestor perspective în formarea tinerelor generații, oferindu-le o înțelegere profundă a valorii intrinseci a naturii.²⁶

De asemenea, articolul evidențiază provocările pe care individualismul le prezintă în eforturile de protecție a mediului. Educația este identificată ca fiind cheia contracării acestor tendințe, prin promovarea unui echilibru între drepturile individuale și responsabilitatea colectivă. În acest sens, este esențial ca sistemele educaționale să accentueze importanța comportamentului sustenabil și să respingă extremele ideologice care pot periclita echilibrul ecologic.

Dreptul la un mediu sănătos este recunoscut nu doar ca un drept fundamental al omului, ci și ca un imperativ moral care necesită responsabilitate socială din partea fiecărui individ și comunitate. Educația²⁷ joacă un

25 Rotaru, Ioan-Gheorghe, "Current Values of Education and Culture", în *Proceedings of the 23th International RAIS Conference on Social Sciences and Humanities*, August 15-16, 2021, Princeton, NJ, United States of America, pp. 87-92.

26 Topor, R., „Considerations for conflict. Diplomatic mediation”, în *Ars Aequi*, 6(1) (2016), pp. 133-137.

27 Rotaru, Ioan-Gheorghe, "Valences of Education", în *Proceedings of the 23th International RAIS Conference on Social Sciences and Humanities*, August 15-16, 2021, Princeton,

rol important în cultivarea acestui simț al responsabilității, contribuind la dezvoltarea unei societăți durabile, care să respecte resursele naturale și să asigure bunăstarea generațiilor viitoare.

Astfel, propunem integrarea legislației relevante, a educației și a dialogului interreligios ca puncte centrale în eforturile de protecție a mediului, subliniind necesitatea unei abordări colective și sustenabile pentru a garanta un viitor echitabil și durabil pentru toți.

Bibliografie

- ANECHITOAE, C., „Toleranța versus intoleranța”, în *Jurnalul Libertății de Conștiință*, 11(2) (2023), pp. 124-133.
- AVORNIC, G., & IORDANOV, I. R., „Dreptul la un mediu sănătos”, în *Ecological and environmental chemistry*, 2 (2023), pp. 10-11.
- BRAȘOVEANU, F., „Consideratii privind protectia drepturilor omului la nivel european/Considerations regarding the protection of human rights at european level”, în *Analele Universitatii Constantin Brâncusi din Târgu Jiu. Serie Stiinte Juridice*, 3 (2015), pp. 27-34.
- BRAȘOVEANU, F., „Considerations on the Right to a Healthy Living Environment”, in *Ovidius University Annals, Economic Sciences Series*, 16 (1) (2016), pp. 53-57.
- BRAȘOVEANU, F., „Impactul schimbărilor climatice asupra drepturilor omului”, în *Jurnalul Libertății de Conștiință*, 11 (1) (2023), pp. 112-124.
- BRAȘOVEANU, F., & ANECHITOAE, C., „Considerații privind protecția internațională a drepturilor omului”, în *Jurnalul Libertății de Conștiință*, 9 (1) (2021), pp. 98-110.
- BRAȘOVEANU, F., Petru, A., & Brezeanu, L., „European policy concerning the protection of the quality of the environmental factor-water”, în *Challenges of the Knowledge Society*, 2 (2012), pp. 1058-1063.
- CĂZĂNEL, M., „The Structure, Characters and Effects of Legal Rights Potestative”, în *Ovidius University Annals, Economic Sciences Series*, 2 (2015), pp. 22-25.
- CHIRTOACĂ, L., „Dreptul la un mediu sănătos în jurisprudența CEDO”, în *Asigurarea dreptului la un mediu sănătos și provocările tranziției spre UE*, Chișinău, 2023, pp. 85-90.

- DIACONESCU, A., „Dreptul la un mediu sănătos este un drept fundamental”, în *Universul Juridic*, 11 (2017), pp. 59-68.
- DURĂ, N. V., „Despre ”Credința religioasă” și dreptul ei de manifestare în spațiul public. De la ”mărturia Conștiinței” și a ”Tradiției constituționale” la textele legislației internaționale și naționale”, în *Jurnalul Libertății de Conștiință*, 9, 2 (2021), pp. 29-69.
- DURĂ, N. V., „”Libertatea de conștiință”, un drept primordial al omului. Precizări și corective privind conținutul și statutul ei juridic”, în *Jurnalul Libertății de Conștiință*, 8 (2) (2020), pp. 27-53.
- DURĂ, N. V., „The Right to the “Freedom of Conscience”, Legal Basis for the Educational and Missionary Activity of Religious Denominations”, în *Ecumeny and Law*, 5 (2017), pp. 147-170.
- IORDANOV, I. R., & Roșca, V., „Dreptul la un mediu sănătos: rolul mecanismelor convenționale de monitorizare”, în *Revista Institutului Național al Justiției*, 61 (2) (2022), pp. 41-46.
- MARIN, M., „Human rights between abuse and non-discrimination”, în *Management Intercultural*, 31 (2014), pp. 209-213.
- MARIN, M., „Protecția Juridică a Drepturilor Omului între Cutumă, Lege și Jurisprudență”, în *Management Intercultural*, 30 (2014), pp. 122-126.
- MITITELU, C., „About the Right to the Freedom of Religion”, in vol. *Rethinking Social Action. Core Values*, coord. A. Sandu et al., Medimond, Bologna (Italia), 2015, pp. 833-838.
- MITITELU, C., „The Autonomy of Religious Denominations in Romania”, în *Ecumeny and Law*, 4 (2016), pp. 275-296.
- MITITELU, C., „Jurisprudența Curții Europene privind dreptul la religie. Considerații și evaluări”, în *Jurnalul Libertății de Conștiință*, 10, 2 (2022), pp. 168-187.
- NIȚĂ, A. J., „Dreptul la un mediu sănătos și echilibrat ecologic—premisă a dreptului la ocrotirea sănătății”, în *Jurnalul Libertății de Conștiință*, 10 (3) (2022), pp. 552-559.
- ROTARU, Ioan-Gheorghe, “Current Values of Education and Culture”, în *Proceedings of the 23th International RAIS Conference on Social Sciences and Humanities*, August 15-16, 2021, Princeton, NJ, United States of America, pp. 87-92.
- ROTARU, Ioan-Gheorghe, “Valences of Education”, în *Proceedings of the 23th International RAIS Conference on Social Sciences and Humanities*, Au-

- gust 15-16, 2021, Princeton, NJ, United States of America, pp. 190-196.
- ROTARU, Ioan-Gheorghe, "A look at how the concept of human rights has evolved over time", în *Journal For Freedom of Conscience (Jurnalul Libertății de Conștiință)*, 11, 2 (2023), pp.825-874.
 - RUSU, I., „Constituția României–garant al protecției drepturilor omului în contextul integrării României în Comunitatea Europeană”, în *Drepturile omului*, 2 (2005), pp. 41-44.
 - TOPOR, R., „Considerations for conflict. Diplomatic mediation”, în *Ars Aequi*, 6 (1) (2016), pp. 133-137.
 - ȚARCĂ, Ș., „Dreptul individului la un mediu sănătos în Uniunea Europeană”, în *Human Rights in Law Enforcement*, 4 (1) (2015), pp. 27-32.